

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. VI. An, & qualiter dispensari possit in impedimento criminis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Oratores petant dispensationem in impedimento sincerè exposito, & ad impetrandam allegant *incompetentiam dotis ex parte mulieris, vel viri*, dispensatio valeat, si scribæ litterarum expeditionis errent in litteris mandati, ponentes incompetentiam dotis *ex parte mulieris*, cum Oratores verè ac sincerè dixerint: *esse ex parte viri*; cum in re esset ex parte mulieris? Nam in tali casu semper iudicavi, valere dispensationem, vel eius mandatum; cum supplicationi sincerè continenti omnia, qua in re, ac de iure, necessaria erant, Pontifici porrectæ, ac propositæ, consensus datus sit; quo casu ad valorem mandati, nihil exigitur amplius, ut constat ex *c. susceptum*, num. precedente; præsertim, cum talis error non veretur circa ipsos actus in dispensante, ac dispensando necessarios, qui ceteroquin vitari possent; & solum subsequatur mandatum legitime datum, quin inducat novum impedimentum. Et ideo Iudex delegatus, deprehendens, eum errorem non esse commissum, nisi ab officialibus, postquam supplicatio sincerè continebat omnia de iure requisita, ac ei Pontifex dato consensu mandatum dispensationis expediri voluit, debet illud exequi. Nam in casu mandati legitimi, & carentis vitio illud afficiente, delegatus Papæ tenetur parere. Ex quo patet ad. 2. in *n. 2148*.

Quæstio est. 4. quid, qui contraxerunt cum impedimento dirimente, si dispensari cupiant, exprimere teneantur in supplicatione? R. cum in dato casu varæ circumstantiæ concurrere possint (scilicet, quod contraxerint *scientes*, vel *ignorantes impedimentum*; quod *consummarint* ante, vel post illius scientiam; quod *omissis denuntiationibus*; quod *ex intentione facilioris dispensationis*) responsionem colligendam ex seq. quare notandum, quantum spectat ad ea, quæ exponi debent ratione impedimenti, quo laborant, deduci posse ex dictis *a. num. 2120*. & dicendis de reliquis impedimentis. Quod verò reliquas circumstantias attinet, ex dictis constat, copulam habitam non esse de necessitate exponendam, si non allegetur, ut causa finalis, seu motiva, propter scandalum scilicet, vel infamiam (nisi dispensetur) exinde

Tom. IV.

verosimiliter orituram, ut dixi *a. n. 1166*. & tenet præter alios etiam Gobat *cit. num. 626*. plures pro eodem allegans.

Et quidem, si matrimonium *scienter*, ac *culpabiliter ommissis denuntiationibus contractum est in gradu prohibito* (intellige juxta *n. 710*.) & *copula subsæcuta*, etiam *scientia* exponi debet in casu, quo copula exponitur tanquam causa motiva dispensandi. Nam ut constat ex supra dictis, jus expressè statuit, ut tales careant spe dispensationis, quod juxta *num. 1168*. denotat esse circumstantiam de jure explicandam, quod etiam procedit in eodem casu, si contractum est in ijs circumstantijs cum ignorantia impedimenti propter dicta *n. 710*. Et hoc locum habet non tantum in casu, quo tale matrimonium consummatum est sine intentione facilitandi titulo copulæ habitæ dispensationem; sed multò magis si cum hac expressa utriusque intentione; sic cum communi Castropalaus *d. 4. de sponsal. p. ult. §. 3. n. 9*. dicens certum esse; quia talis intentio facit, ut careant spe dispensationis juxta *num. 697*. consequenter quod sit circumstantia de jure exponenda juxta *num. 1169*.

Huic tamen casui duplicem reperio limitationem adhiberi ab authoribus; prima est, ut non procedat, si tantum unus sponсорum habuit illam intentionem eo titulo facilitandi dispensationem, nec alteri manifestavit, ne innocens alterius culpam luat; sic Gobat *cit. tr. 9. n. 626*. citans pro se P. Sanchez *d. 25. n. 31*. Altera est, ut non procedat, si ea intentio non sit manifesta, sed tantum internè concepta; cum merè interna humanæ potestati non subdantur. sic Castropalaus *cit. n. 9*.

§. VI.

An, & qualiter dispensari possit in impedimento criminis;

Cum hoc impedimentum sit juristan- tum Ecclesiastici per *n. 975*. est dispensabile ab Ecclesia; si oritur ex occisione alterius conjugis, præsertim facta per venenum, teste Corrado *lib. 8. c. 9. num. 10*. etiam per Penitentiarium, vel negatur, vel cum maxima difficultate conceditur propter gravitatem delicti; ex quo colliges, hoc impedimentum revera statui in penam criminis ex intentione legis;

Xxx

legis;

legis; licet Legislator etiam intendat per hoc ipsum securitatem conjugum, qui est finis extrinsecus legis. Caterum in supplicatione pro impetranda dispensatione in huiusmodi impedimento explicari debet, an oriatur ex machinatione, vel adulterio, aut ambobus: ita de Justis *cit. l. 1. c. 4. n. 188.* qui in seq. addit, si idem crimen saepius foret repetitum, de necessitate faciendam mentionem in supplicatione secundae petitionis, post impetratam dispensationem super crimine priori; eo quod crimina repetita semper difficiliorem reddant Pontificem ad dispensandum. Et hoc intelligi vult, si repetitum est *idem genus criminis* v.g. adulterium cum fide data; sed, ut hoc procedat, stylo id exigente (nam ex natura rei non est opus, cum, *aliis deliquisse, & gratiam obtinuisse*, sit qualitas extrinseca rei, de qua agitur) stylus in eo, quod exigitur, debet esse talis, qualem cum esse oportere, ut non observatus dispensationem vitiet, diximus à n. 1169. & seq. 2099. ac 2119.

§. VII.

An, & qualiter dispensari possit in impedimento ex disparitate Cultus?

2155. Hoc impedimentum, de quo egimus à n. 1059. est juris tantum Ecclesiastici secundum dicta n. 1060. & docet Tolet. in *instruct. Confess. l. 7. c. 11.* & Sanchez *l. 7. de matr. d. 71. n. 8.* Ut in eo dispensatio concedatur, urgentissimae requiruntur causae, & rarissime datur, ut colligitur ex *c. Cave. 28. q. 1.* & docet Layman *l. 5. tr. 10. p. 4. c. 14. n. 1.* cum alijs. Si autem fidelis iniret matrimonium cum baptizato, sed proficiente actu Judaismo, aut Paganismo, *valide* quidem ageret, sed non *licite*; cujus ratio quoad primum est, quia non esset matrimonium inter non baptizatos, consequenter laborantes hoc impedimento dirimente ex n. 1059. quoad secundum autem, quia periculum perversionis, quod impendit fidei ex tali connubio, id graviter vetat.

Si autem baptizatus, Apostata à fide, & Paganismo, vel Judaismo actu professus infideli nuberet, invalidum esset matrimonium; quia ille non obstante apostasia, cum revera baptizatus sit, ma-

net ligatus legibus Ecclesiae matrimoniorum subditorum irritantis cum non baptizatis; sic Navarr. in *summa c. 22. n. 49.* Coninch. *d. 31. hic d. 3. n. 43.* de alijs; ad impetrandam autem dispensationem in hoc impedimento *provenientiam* ejus exponere sufficit; sed causae, ut dictum est, non nisi gravissimae sufficientes, quales sunt conversio alicujus regni, vel provinciae, aut alia magnae considerationis emolumenta in Ecclesiam, aut domum graviter merita de illa, ex illo conjugio redundatura.

§. VIII.

An, & qualiter dispensari possit in impedimento ex vi, vel metu?

Quando vis vel metus jure naturali dirimit matrimonium, dispensatio in Ecclesia fieri non potest; ubi autem dirimit jure solum Ecclesiastico, necessaria non est; cum per ipsos metum passos vitium purgari possit, rejecto metu consentiendo spontaneè in personam, à quam antè nulliter, nempe coacti, consenserunt; sic enim prius matrimonium validum evadet, saltem ex tempore dati consensûs absque metu, propter cuius praesentiam, & influxum antè nullus erat; sed ex hoc oritur difficultas, an in dato casu volens revalidare matrimonium, prius nullum ex defectu sui consensûs, ad matrimonij substantiam requisiti, & praestare consensum spontaneum, *de necessitate debeat alteri prius manifestare* nullitatem matrimonij, & de matrimonium novo utriusque consensu revalidare? vel sufficiat, eum, qui prius deficit, consentire noviter alterius consensu adhuc moraliter perseverante; vel utrumque renovare consensum, si prius nullus fuisset? Circa praesentem quaestionem jam egimus à n. 526. cum seq. & resolvimus ad revalidationem matrimonij nulliter contracti, ex defectu consensûs in uno, non requiri in altero absolutam notitiam de nullitate matrimonij, proveniente ex consensu invalido propter impedimentum in altero, puta, qui fuit vitiosus ex metu dirimente.